

EVOLUȚIA PROFESIEI CONTABILE: DE LA REGISTRE MANUALE LA AUTOMATIZARE

THE EVOLUTION OF THE ACCOUNTING PROFESSION: FROM MANUAL LEDGERS TO AUTOMATION

Autor: LILIANA RUDEANU

rudeanu.liliana@ase.md

Coordonator științific: MAIA BAJAN

Academia de Studii Economice a Moldovei

ORCID: 0000-0001-6903-8275

bajan.maia@ase.md

Abstract. *This article investigates the evolution of accounting, focusing on the effects of emerging advancements. The digital transformation is remodeling organization and companies at an unprecedented level in the business world. In the field of accounting, professionals are using digital transformation tools. Accounting, professionals are using digital transformation tools. In the history of the accounting process, one can observe revolutionary moments, such as the development of double-entry accounting methods, the creation of a uniform accounting system, the adoption of international accounting standards, and the implementation of information programs. The future of accounting profession is unknown to all of us because technology is very advanced and is still in continuous development, we can only assume that with the passage of time artificial intelligence replaces humans more and more.*

Keywords: *accounting, double-entry, technology, automation, evolution, innovation.*

JEL cod:M41

Introducere

De-a lungul timpului profesia de contabil a trecut printr-o mulțime de transformări semnificative, adaptându-se constant la progresul tehnologic și la cerințele economiei moderne. De la început contabilitatea se baza pe registre și evidențe scrise manual, ce în sine presupunea un proces greu, îndelungat care era dispus la o mulțime de erori. Odată cu apariția primelor mașini de calcul, a primelor programe software, contabilitatea a devenit un domeniu mai eficient și mai precis depistându-se cât mai puține erori. Astfel, *obiectivul cercetării* constă în studierea și analiza evoluției profesiei contabile, remarcând transformarea care a avut loc în timp, când contabilitatea a trecut de la registre manuale la utilizarea tehnologiilor digitale și a automatizării.

1. Contabilitatea manuală – începuturile și istoricul profesiei contabile.

Prin urmare, contabilitatea colectează, identifică, înregistrează, generalizează și raportează informații financiare. Aceasta fusese deja evidențiată din Evul Mediu și datează de mii de ani. Acest fapt îl datorăm călugărului franciscan Luca Pacioli, matematician italian, care a introdus principiul dublei înregistrări în contabilitate. De fapt, publicând tratatul său de matematică, unde descria practicile care erau folosite de negustorii venețieni în acea perioadă, care face parte din *Summa de Arithmetica, Geometria, Proportioni et Proportionalita*, din anul 1494. De acolo se iau rădăcinile contabilității care au fost dezvoltate mai târziu în secolul al XVIII-lea, când a fost format primul corp al contabililor în Marea Britanie, respectiv Institutul Scoțian al Contabililor Autorizați în 1854. Contabilitatea a evoluat de la o simplă metodă de înregistrare a averii negustorilor și a afacerilor acestora la un sistem informațional complex, cu un impact semnificativ asupra alocării resurselor într-o economie întreagă. În secolul al XIX-lea, era mai sofisticată dar totuși era folosită înregistrarea fizică. Atunci contabilii foloseau registru de tip "Memorial" care permitea înregistrarea tuturor operațiilor, fără analiză, apoi a fost registru de tip "Jurnal" pentru înregistrarea tranzacțiilor și "Carte mare" pentru organizarea

acestora pe categorii de conturi. Tot în această perioadă s-a introdus și bilanțuri financiare, conturi de profit și pierdere care deveneau tot mai complexe.

2. Primele tehnologii în contabilitate

Între 1950-1970 calculatoarele au început să fie utilizate pentru a automatiza unele procese contabile. Pentru efectuarea unor calcule financiare, pentru a stoca și manipula datele era folosită *mașina de calculat cu benzi metalice*. Benzile metalice erau folosite pentru a înregistra datele, iar mașina le manipula mecanic pentru a efectua calcule. Fiecare bandă metalică putea reprezenta o unitate de informație.

În anii 1970-1990 au apărut primele programe de calcul tabular *VisiCalc*, acesta a fost lansat initial pentru Apple II. În 1983, *Intuit* a lansat *QuickBooks*, aceasta initial nu a funcționat ca un sistem de contabilitate bazat pe principiului "dublei înregistrări" dar a fost bazată pe baza de cod Quicken. Acest program a devenit popular pentru proprietarii întreprinderilor mici și mijlocii din SUA încât a ajuns sa ocupe circa 85% din piață.

1. Era digitală și programele informatice folosite în prezent de către contabili.

După 1990, compania *Intuit* continuau să se dezvolte și abia în 1992 a inclus pachetul de contabilitate cu *dubla înregistrare*. Pe parcurs compania *Intuit* a lansat mai multe programe ceea ce ține de *QuickBooks Enterprise Solutions*, adaugând îmbunătățiri și funcții noi celor existente.

- SAP R/3 – se credea că aceasta a fost cea mai bună platformă inovatoare pentru companiile mari pe atunci care era folosită pentru gestionarea resurselor întreprinderii, incluzând module pentru contabilitate financiară, logistică și resurse umane.
- SAGA - lansat în anul 2000, acesta a devenit în România unul dintre cele mai cunoscute programe de contabilitate. SAGA a fost apreciată datorită ușurinței de utilizare și adaptibilității la legislația românească.

În Republica Moldova există multe programe folosite de către contabili în ziua de azi dar cele mai populare sunt următoarele:

1-C Contabilitate – Acest program servește la gestionarea contabilității, generarea rapoartelor financiare, statistice și fiscal, precum și la evidența personalului și calculul salariilor. Este utilizat de peste 90% din companiile din Republica Moldova.

WizCount - Este utilizat pe scară largă de întreprinderi mici și mijlocii care necesită informații financiar-contabile de încredere, fără a investi în multiple soluții software costisitoare.

Concluzii:

De-a lungul anilor rolul contabilului s-a schimbat semnificativ, schimbându-și rolul de la un operator de date, responsabil pentru înregistrarea tranzacțiilor și generarea de rapoarte financiare, la un specialist în analiza financiară și planificarea strategică a unei companii.

Digitalizarea a adus numeroase beneficii asupra contabilității și cel mai mare beneficiu a fost eficiența crescută deoarece automatizarea proceselor contabile prin software-uri specializate a redus semnificativ timpul necesar pentru efectuarea tuturor sarcinilor contabile. Generarea automată a rapoartelor financiare, reconcilierea bancară, urmărirea cheltuielilor și a veniturilor se face acum mai rapid decât în trecut. Acum contabilul nu mai trebuie să știe doar contabilitatea, ci trebuie să știe și despre ultimele tehnologii care ajută companiile să profite de ele. Din acest motiv educația în domeniul contabilității trebuie să evolueze pentru a reflecta schimbările din industrie. Este esențial ca viitorii contabili să învețe să utilizeze software-uri avansate de contabilitate și soluții bazate pe inteligență artificială, să înțeleagă tehnologiile emergente. Transformarea digitală a contabilității și încorporarea acesteia în rețeaua informațională a organizației reprezintă o necesitate în epoca în care trăim deoarece contribuie la reușita afacerii.

Referințe bibliografice:

1. GRIGOROI L., LAZARI L. Digitalizarea: scop sau mijloc al educației contabile universitare. Conferința Științifică Internațională, 4-5 aprilie 2019, ASEM, Chișinău, 2019, p. 19-25, ISBN 978-9975- 127-67-7. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_con_05.04.19.pdf
2. BAJAN M., LAZARI L. Contabilitatea în era digitală. Conferința Științifică Internațională, 27-28 Septembrie 2019, Chișinău, 2019, ISBN 978-9975-75-968-7. Disponibil: https://ase.md/files/publicatii/epub/conf_09.19_teze.pdf
3. BAJAN M. Impactul tehnologiilor informaționale asupra contabilității. din 19-20 aprilie 2018. Culegere de articole științifice. Chișinău: ASEM, 2018, ISBN 978-9975-127-58-5. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_con_20.04.18.pdf
4. SOCOLIUC Marian, Florentina-Aurelia BOGHIAN, Viitorul profesiei contabile în era digitalizării. ISBN 978-9975-75-981- 6. Disponibil: https://irek.ase.md/xmlui/bitstream/handle/1234567890/608/Boghian_F-A_Socoliuc_M_%20conf_12.03.20.pdf?sequence=1&isAllowed=y
5. Ionela IVANOV, Maia BAJAN. Digitalizarea în contabilitate. ISSC 2023 09-10 martie p 295-300 Disponibil: https://irek.ase.md/xmlui/bitstream/handle/123456789/2703/ISSC%202023_09-10%20martie_p295-300.pdf?sequence=1&isAllowed=y
6. GRIGOROI, Lilia, et al. Contabilitatea întreprinderii: Manual. 2021. Disponibil: <https://cartier.md/wp-content/uploads/files/pdf/1448444526.pdf>
7. HAREA Ruxanda, BAJAN Maia. Personalități marcante care vin din lumea contabilității. ISSC 2023 09-10 martie p. 10-17. Disponibil: http://irek.ase.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/2666/ISSC%202023_09-10%20martie_p10-17.pdf?sequence=1&isAllowed=y
8. <https://www.contabilsef.md/ro-contabilitatea-trecut-prezent-i-viitor-ru-en-47635>